

УДК 35.975(477)

DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2021.03.15>

Проданик Василь Михайлович,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного адміністрування
Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин та соціальних наук,
ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID 0000-0002-3112-479
nubiru9x9@gmail.com

Шинкарьов Андрій Миколайович,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного адміністрування
Навчально-наукового інституту
міжнародних відносин та соціальних наук,
ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID 0000-0002-0431-765X
800305sh@gmail.com

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ

Анотація

У статті розкриті організаційно-правові механізми стратегічного планування розвитку об'єднаної територіальної громади (ОТГ) в Україні за сучасних умов подальшого реформування системи публічного управління в Україні та децентралізації владних повноважень.

***Мета статті** полягає в обґрунтуванні організаційно-правових механізмів (методів та інструментів) стратегічного планування ОТГ і теоретичному визначенні регіонального та місцевого розвитку як процесу послідовних і стійких змін у субрегіональному середовищі в контексті модернізації системи управління в Україні.*

***Наукова новизна** полягає в теоретичному обґрунтуванні змісту та концептуальних підходів до процесу стратегічного планування розвитку ОТГ в Україні та формування організаційно-правових механізмів їх діяльності, коли громади вступають у новий етап свого існування.*

***Висновки.** Встановлено, що під стратегічним плануванням розвитку ОТГ доцільно розуміти особливий вид планової діяльності, що полягає в розробці стратегічних рішень (у формі прогнозів, проектів, програм і планів), які передбачають висування таких цілей, завдань і стратегій розвитку ОТГ, реалізація яких забезпечить їх ефективне функціонування в довгостроковій перспективі та швидко адаптацію до умов зовнішнього середовища, що постійно змінюються.*

На сучасному етапі розвитку місцева влада стикається з великою кількістю складних, гострих проблем, від яких залежить реальне формування та функціонування ОТГ. Вирішення всіх поточних питань розвитку потребує багато управлінських ресурсів, не залишаючи можливості залучення фахівців із стратегічного розвитку громад. Це призводить до накопичення проблем, не створюється підґрунтя якісних перетворень і втрачаються конкурентні переваги територій та окремих ОТГ. У такій ситуації, коли місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування приймають управлінські рішення в самотійному режимі, розвиток територій стає, насамперед, справою самої територіальної громади. Це й зумовлює необхідність і перспективність запровадження дієвого стратегічного планування на рівні ОТГ, саме в умовах, що існують сьогодні в Україні.

З'ясовано, що стратегічне планування як функція управління полягає в намаганні завчасно врахувати при можливості всі внутрішні та зовнішні фактори, що забезпечують сприятливі умови для нормального функціонування і розвитку об'єкта управління. Планування – це визначення параметрів управлінського процесу на основі співставлення інформації про потреби зовнішнього середовища в результатах діяльності та його можливостей, з урахуванням розвитку самого суб'єкта, що направлено на досягнення поставленої перед системою мети, а план – це кількісне відображення цілей та розробка шляхів їх досягнення.

Проаналізовано об'єктивний стан і характер стратегічного планування ОТГ в Україні, як складової публічного управління в країнах з розвиненими ринковими відносинами, праці вітчизняних і зарубіжних науковців щодо проблем стратегічного планування розвитку ОТГ, встановлено, що оптимальне сполучення стратегічного планування та публічного управління – реальний шлях розвитку соціально-економічного потенціалу регіонів і субрегіонів.

Ключові слова: публічне управління та адміністрування, стратегічне планування, органи влади, регіональний розвиток.

Prodanyk Vasyl M.,

Candidate of Sciences in Public Administration,
Associate Professor of Public Administration,
Educational and Scientific Institute
of International Relations and Social Sciences,
«Higher Educational Institution»
Interregional Academy of Personnel Management»
ORCID 0000-0002-3112-479
nubiru9x9@gmail.com

Shynkarov Andrii M.,

Candidate of Sciences in Public Administration,
Associate Professor of Public Administration,
Educational and Scientific Institute
of International Relations and Social Sciences,
«Higher Educational Institution»
Interregional Academy of Personnel Management»
ORCID 0000-0002-0431-765X
800305sh@gmail.com

STRATEGIC PLANNING OF THE DEVELOPMENT OF THE UNITED TERRITORIAL COMMUNITY: ORGANIZATIONAL AND LEGAL MECHANISMS

Abstract

The article reveals the organizational and legal mechanisms of strategic planning for the development of the united territorial community (OTG) in Ukraine in the current conditions of further reform of the public administration system in Ukraine and decentralization of power.

***The purpose of the article** is to substantiate the organizational and legal mechanisms (methods and tools) of strategic planning OTG and theoretical definition of regional and local development as a process of consistent and sustainable change in the subregional environment in the context of modernization of Ukraine's own development management system and a new stage of existence.*

***The scientific novelty** lies in the theoretical substantiation of the content and conceptual approaches to the process of strategic planning of OTG development in Ukraine and the formation of organizational and legal mechanisms of their activities when communities enter a new stage of their existence.*

***Conclusions.** It is established that strategic planning of OTG development should be understood as a special type of planning activity, which consists in the development of strategic decisions (in the*

form of forecasts, projects, programs and plans), which provide for the establishment of such goals, objectives and strategies of OTG development. Long-term operation and rapid adaptation to ever-changing environmental conditions.

At the present stage of development, local authorities face a large number of complex, acute problems, on which the real formation and functioning of OTG depends. Addressing all current development issues requires a lot of management resources, leaving no room for the involvement of specialists in strategic community development. This leads to the accumulation of problems, does not create a ground for qualitative changes and loses the competitive advantages of territories and individual OTG. In such a situation, when local executive bodies and local self-government bodies make administrative decisions independently, the development of territories becomes, first of all, a matter of the territorial community itself. This determines the need and prospects for the introduction of effective strategic planning at the level of OTG, precisely in the conditions that exist today in Ukraine.

It was found that strategic planning as a function of management is an attempt to take into account in advance, if possible, all internal and external factors that provide favorable conditions for the proper functioning and development of the object of management. Planning - is to determine the parameters of the management process based on the comparison of information about the needs of the environment in the results of activities and its capabilities, taking into account the development of the entity, aimed at achieving the goal, and the plan - is a quantitative reflection of goals and develop ways to achievement.

The objective state and nature of strategic planning of OTG in Ukraine as a component of public administration in countries with developed market relations, the work of domestic and foreign scientists on the problems of strategic planning of OTG development are analyzed, it is established that the optimal combination of strategic planning and public management socio-economic potential of regions and subregions.

Key words: public administration and administration, strategic planning, authorities, regional development.

Постановка проблеми. Україна започатковує політику у сфері місцевого самоврядування на європейських цінностях, засадах демократії та національної єдності, яка спрямована на підвищення якості життя, економічних і соціальних стандартів, спроможних ОТГ і потужних територій.

В умовах глобалізації та інтеграційних процесів роль і значення активної політики у сфері розвитку ОТГ на власних територіях зростає. Глибокі ринкові перетворення, які останнім часом відбуваються у сфері управління та регулювання, супроводжуються також значними інституційними змінами в системі (моделі) публічного управління та адміністрування, зокрема у сфері стратегічного бачення розвитку державотворення на місцевому рівні в Україні. Подальше формування розвинених ринкових відносин у національній господарській практиці з потужними регіонами та субрегіонами – є стратегічним курсом децентралізованої системи публічного управління та адміністрування, де роль організаційно-правових механізмів стратегічного планування розвитку ОТГ не тільки не зменшується, а навпаки, зростає,

набуваючи нової якості та дієвості в умовах пошуку раціонального балансу між децентралізацією управління та єдиновладдям.

Актуальність теми. Ефективне та дієве стратегічне планування розвитку ОТГ може реалізовуватися на різних рівнях: національному, галузевому, регіональному та місцевому. Проте в державі важливим є здійснення стратегічного планування на рівні ОТГ, оскільки при ефективному його функціонуванні буде забезпечено системність і ефективність побудови й реалізації стратегій нижчого рівня, зокрема за умов подальшої децентралізації.

У цілому, місцевий розвиток (формування ОТГ) – це процес, який сам по собі не відбувається, його хтось здійснює із застосуванням відповідних організаційно-правових механізмів та інструментів. Повинен бути окремий суб'єкт, який через стратегічне планування спрямовує такий розвиток. Стратегічне планування розвитку ОТГ дозволяє громаді краще усвідомити власні цілі, виокремити особисті конкурентні переваги, а також небезпеки та загрози, які можуть на неї очікувати на сучасному етапі реформування владних повноважень в Україні.

Аналіз досліджень і публікацій. Важливі аспекти теорії стратегічного планування розвитку ОТГ досліджували у своїх працях такі українські вчені, як: В. Бакуменко, Т. Безверхнюк, О. Бобровська, В. Вакуленко, З. Варналій, П. Волянський, В. Воротін, Н. Гринчук, С. Домбровська, І. Дробот, Ю. Єхануров, Д. Карамішев, О. Коваль, Г. Козаченко, О. Копиленко, І. Мишак, О. Мордвінов, Д. Неліпа, Р. Овчаренко, С. Сорока, О. Сушинський, А. Ткачук й ін.

Водночас невирішеними залишаються питання розробки та функціонування організаційно-правових механізмів у сфері стратегічного планування ОТГ на засадах подальшого збільшення ролі місцевого самоуправління.

Виклад основного матеріалу. У країнах з різним рівнем розвитку ринкових відносин є території, які мають різні можливості для власного розвитку або які мають значні соціально-економічні відмінності від решти території держави. Завдання системи публічного управління – забезпечити своїх громадян рівними можливостями, гарантованим рівнем публічних послуг і зберегти єдність державного простору при суттєвих регіональних і субрегіональних відмінностях. Зменшення дисбалансів суб'єктів регіонального та місцевого розвитку, створення умов для міжрегіональної та транскордонної співпраці при використанні провідного управлінського досвіду є умовою стійкості економічного зростання територій та фінансового зміцнення ОТГ. У більшості країн Європи теж існують диспропорції розвитку між окремими регіонами та субрегіонами. Це цілком природно, оскільки території, які більше заселені чи знаходяться біля узбережжя морів, значно більше розвинені та фінансово спроможні, ніж території гірські чи території, де надто мала щільність населення.

Незважаючи на те, що від початку проведення стратегічних реформ передачі владних повноважень у сфері державного та регіонального управління та заявлених пріоритетів Уряду щодо реформування системи публічного управління пройшло вже чимало часу, висвітлення в науковій літературі проблем організаційно-правових механізмів стратегічного планування розвитку ОТГ в Україні та суттєвого оновлення всієї системи місцевого самоврядування в нових умовах є недостатнім.

Європейські країни загалом приділяють дуже велику увагу регіональному розвитку та створенню умов для єдності (солідарності) власних регіонів і субрегіонів. Таке завдання ставлять перед собою уряди держав, регіональні та місцеві органи управління та великих муніципалітетів. Провідні європейські держави, особливо країни-члени Європейського Союзу, прагнуть реалізувати свою регіональну політику таким чином, щоб використати міжрегіональні відмінності як можливості розвитку і не допустити їх перетворення на проблеми національної єдності та безпеки [1].

У Польщі, наприклад, для узгодження регіональних стратегій (стратегій воєводств) зі стратегією національного рівня, існують методичні рекомендації Міністерства регіонального розвитку Республіки Польща, в яких конкретизується загальнодержавна політика у сфері місцевого розвитку та наводяться обов'язкові складові частин стратегії (екологія, ресурси, інформація, моніторинг тощо). Крім того, мешканці громади беруть активну участь в управлінні на місцевому рівні та здійснюють контроль за діяльністю посадових осіб й органів місцевого самоврядування [2].

За умов глибоких ринкових перетворень у національній економіці стратегічне територіальне управління тривалий час недооцінювалося. Концептуальні засади та механізми регулювання територіальним розвитком недостатньо прописані в законодавчих актах і не ефективно використовувались органами державної влади та місцевим самоврядуванням. Складні етапи розвитку власної економіки та її регіонів не сприяли реалізації урядами виваженої та дієвої політики планування розвитку територій і громад і змушували органи управління вдаватися до надзвичайних тактичних й оперативних дій без стратегічного бачення ситуації на місцях. Вихід із такої ситуації можливий тільки за впровадження дієвих організаційно-правових механізмів стратегічного планування розвитку територій та ОТГ на основі сильної політичної волі. Результатом такого впорядкування має стати оновлена система механізмів державного регулювання територіальним розвитком, що спроможна утворити спроможні ОТГ і реально впливати на процеси сталого розвитку економіки та ресурсної бази регіо-

нів і територій. Існують різні погляди на формування самого публічного управління та адміністрування.

Дослідження сучасної наукової літератури та чинної нормативно-правової бази свідчать, що в національній економіці механізми державного регулювання стратегічного територіального розвитку ще не достатньо сформовані та відпрацьовані. Протягом тридцятирічного періоду використано понад сотні методів й інструментів державного управління та регулювання на регіональному та місцевому рівнях, які постійно змінювалися та поповнювалися новими. А відсутність ефективного законодавства щодо засад регіональної проблематики свідчить про те, що вітчизняна система регулювання територіального розвитку, зокрема на рівні ОТГ, є ще недієздатною.

На нашу думку, закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», інші законодавчі акти та нормативні документи не повною мірою врегульовують питання організації влади на місцях. Особливо невдалим виявилось співвідношення положень законів про місцеве самоврядування та місцеві держадміністрації, зокрема в частині чіткого розмежування повноважень місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Зіткнулися два основних підходи: європейський системно-функціонально-цільовий і прорадянський традиційно-галузевий. Перший – виходив з того, що необхідно розробляти закон про місцеве самоврядування із визначенням статусу кожного елемента його системи, передусім територіальної громади; що слід цілеспрямовано розподілити функції, а вже потім повноваження органів місцевого самоврядування різних рівнів, а також їхні повноваження та повноваження відповідних місцевих державних адміністрацій щодо надання населенню адміністративних і громадських послуг. Другий підхід був традиційно спрямований не на територіальну громаду, як певну спільноту, а на органи та їх повноваження: виключні, власні, делеговані.

Саме дві останні групи повноважень (власні та делеговані) носять галузевий характер і не розмежовуються щодо надання відповідних послуг населенню по різних рівнях системи місцевого самоврядування. На жаль, пріоритетним був визначений тради-

ційно-галузевий підхід. На практиці це породило чисельні колізії та прояви суб'єктивізму.

Відзначимо, що вступивши до Ради Європи, Україна взяла на себе зобов'язання розвивати територіальне управління та місцеву демократію. Без застережень була ратифікована Європейська хартія місцевого самоврядування та почав здійснюватися з боку Конгресу місцевих і регіональних влад Європи моніторинг за дотриманням положень Хартії [3].

Незважаючи на те, що на практиці ще не повною мірою (з причин переважно суб'єктивного характеру) використовується проголошена самостійність регіонального та місцевого управління, яка тільки задекларована законодавчими актами, узагальнення досвіду діяльності місцевих органів влади підтверджує тенденцію до значного збільшення функцій, що вони виконують за власний рахунок і компенсації цих витрат бюджетом не передбачено. Така ситуація ускладнює весь процес місцевого управління та унеможливорює досягнення поставлених стратегічних цілей місцевого розвитку та становлення ОТГ [4].

Відзначимо, що публічне управління в частині місцевого розвитку має свої специфічні закономірності, логіку функціонування, йому властива об'єктивно обумовлена певна автономність у межах суспільної системи на рівні ОТГ. У контексті стратегічного планування розвитку громад важливим є розглянути процеси самоорганізації, що притаманні самій системі публічного управління як відкритій системі. Для неї характерною є здатність пристосовуватися до зміни зовнішнього середовища, аби ефективно продовжувати своє функціонування. Зворотний зв'язок здійснюється через вплив недержавних інститутів на політику держави, її зміну чи коригування й подальше приведення системи державного управління у відповідність із новими завданнями. Проникнення в сутність закономірностей соціального розвитку, оволодіння ефективними формами і методами діяльності з боку суб'єктів державного управління забезпечують алгоритм функціонування державного організму, адекватний загалом поступу суспільства.

Стратегічне планування є основою всіх життєдіяльних процесів розвитку держави

та її територій, важливим етапом процесу управління, що визначає цілі, ефективні методи та засоби, необхідні для досягнення цілей, систему показників, що визначають хід робіт із досягнення поставлених завдань.

Як категорія, стратегічне планування розвитку ОТГ – це вибір цілей і орієнтирів, визначення стратегії (напрямку) розвитку, що забезпечать ефективність управління на рівні окремої громади. Специфіка стратегічного планування як процесу полягає в тому, що одним із його важливих завдань є зменшення невизначеності майбутнього на основі використання законів і закономірностей публічного управління. Зокрема, про закони та закономірності ми вже розгорнуто писали [5].

Відзначимо, що на сучасному етапі реформування владних повноважень і внесення змін до Конституції (презентація була ще 23.10.2020 року) парламентарі, урядовці, представники місцевих рад, експерти та представники всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування обговорюють та аналізують ключові зміни до Основного Закону України та пріоритети діяльності Кабінету Міністрів щодо реформування територіальної організації влади та представницької влади.

До участі в таких заходах долучаються відомі фахівці, депутати, експерти у сфері публічного управління та місцевого самоврядування. Автори статті теж беруть активну участь у таких експертних обговореннях, зокрема в частині формування організаційно-правових механізмів у сфері стратегічного планування розвитку ОТГ. Працює робоча група в цій сфері за участю представників Інституту законодавства Верховної Ради України – професора В. Є. Воротіна. Завершено річні позапарламентські публічні обговорення тексту змін до Конституції в частині децентралізації, що були спільно організовані Офісом Президента України, Комітетом Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, Міністерством розвитку громад та територій України, з активною участю експертного середовища та щільним супроводом й участю членів робочої групи, яка за результатами обговорень підготувала і схвалила уточнений варіант проекту змін.

Водночас за результатами публічного обговорення проекту було підписано протокол угод і розбіжностей з асоціаціями місцевого самоврядування. Головою Офісу президента А. Єрмаком надіслано вказаний протокол з пропозицією звірки з ним групових напрацювань і формування погоджених пропозицій. Продовжується фахове обговорення порівняльної таблиці проекту змін. Вважаємо, що такі заходи сприяють формування нових організаційно-правових засад розвитку територій і громад в Україні.

На нашу думку, потребує оновлення існуюча Методика формування спроможних громад, зокрема критерії ресурсної спроможності об'єднаних територіальних громад. Так, в ОТГ має проживати щонайменше 250 дітей шкільного віку та 100 дітей дошкільного віку. Завдяки цьому показнику буде зрозуміло чи доцільно створювати опорну школу в громаді та виділяти кошти з Держбюджету на її комплектацію. Неможливо продовжувати фінансування освітніх закладів, в яких малокомплектні класи та кількість школярів і викладачів обмежена. Втрачається реальна можливість для розвитку дітей. Школа має бути сучасною та повнокомплектною й надавати учням якісні знання.

Вважаємо слушною думку профільного Міністерства про те, що в спроможній громаді має проживати не менше 5 тисяч осіб. Саме така кількість мешканців забезпечить ресурсний та кадровий потенціали. Тоді громада буде здатна впроваджувати проекти, які сприятимуть розвитку ОТГ.

Крім того, ми підтримуємо думку профільного Міністра, що необхідно враховувати індекс податкоспроможності бюджету громади на рівні не менше 0,3 %, а також встановити, що частка місцевих податків та зборів у власних доходах місцевих бюджетів має складати не менше 10 %.

Зазначимо, що сьогодні процес об'єднання громад не є механічною, математичною, чи навіть економічною моделлю формування держави. І жодним чином процес реформи місцевого самоврядування не буде зводитися до простого дотримання Методики, а перш за все необхідно враховувати напрацьований досвід реформ в європейських державах.

Щодо перспективних планів розвитку ОТГ, затверджених Урядом, то вони потребують корегування з урахуванням критері-

їв спроможності ОТГ. Безперечно є області, території яких охоплені перспективними планами на 100 % – це Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Рівненська, Харківська та Хмельницька. У Житомирській, Івано-Франківській, Кіровоградській, Полтавській, Сумській, Тернопільській, Херсонській, Чернівецькій та Чернігівській областях перспективними планами охоплено близько 90 % території. Тобто, є хоча би бачення на рівні регіону того, хто з ким має об'єднатися для того, щоб там сформувалася спроможна громада. А от в Одеській області лише 36 % території охоплено перспективним планом, у Київській – 54 %, Вінницькій – 76 %, Черкаській – майже 75 %. Такі перспективні плани не повною мірою враховують методику формування спроможних громад.

Українські регіони за своїми розмірами є невеликою європейською державою. Кожен регіон має окремі території, які більш розвинені та мають значно кращі умови життя, ніж периферійні віддалені сільські райони. Це призводить до необхідності на регіональному рівні стратегічно планувати розвиток регіону таким чином, щоб вирівнювати економічну спроможність між суб'єктами такого розвитку. Отже, для України запровадження європейської практики розробки стратегічних документів видається вкрай необхідним, оскільки це дає загальне бачення майбутнього та основу для розробки на середньострокову перспективу більш конкретних стратегічних документів. Відсутність чітко окресленого цілісного образу майбутнього можна вважати однією з основних причин того, що Україна вже майже 30 років незалежності знаходиться в перехідному стані та поки що не посіла гідного місця у світовій спільноті країн із розвиненими ринковими відносинами [6].

У цілому, середньострокове стратегічне планування здійснюється відповідно до Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку», який встановлює загальний порядок розроблення, затвердження та виконання прогнозних і програмних документів економічного та соціального розвитку, а також права та відповідальність учасників цього процесу. Закон передбачає, що базою середньострокового стратегічно-

го планування є прогнозування, що визначається як науково обґрунтоване передбачення напрямів розвитку держави, окремих галузей економіки або окремих адміністративно-територіальних одиниць, можливого стану економіки та соціальної сфери в майбутньому, а також альтернативних шляхів і строків досягнення параметрів економічного та соціального розвитку [7].

Відзначимо, що нинішня система стратегічного планування в Україні передбачає також розробку документів галузевого рівня – загальнодержавних програм економічного, соціального розвитку, інших державних цільових програм. До недавнього часу існувало близько 300 офіційно затверджених галузевих стратегій, концепцій, програм, які за видатками на своє виконання в розрізі одного року в декілька разів перевищували видаткову частину державного бюджету. При цьому відсутній механізм узгодження цих галузевих документів між собою, їх підпорядкування цілям урядової програми або іншого загального стратегічного документу на середньостроковий період [8].

Таким чином, нині систему стратегічного планування в Україні не можна вважати цілісною та логічно завершеною. Можливі різні варіанти її удосконалення. В Україні досі не вдалося побудувати функціонально ефективну та структурно злагоджену систему державного управління, в якій, зокрема, бракує цілісного стратегічного планування на вищому та на місцевому рівнях [9]. Це особливо важливо, оскільки в іншому разі під впливом процесу реформування (передачі владних повноважень) перед органами місцевого самоврядування ставляться невідзначені до кінця завдання, а подекуди – нездійсненні фінансові цілі, поставлені сферою публічного управління.

Висновки. На сучасному етапі розвитку місцева влада стикається з великою кількістю складних, гострих проблем, від яких залежить реальне життєзабезпечення ОТГ. Вирішення оперативних і тактичних питань потребує багато зусиль та ресурсів, не залишаючи можливості залучення фахівців зі стратегічного розвитку громад. Це спричиняє накопичення проблем, не створюється підґрунтя якісних перетворень і втрачаються конкурентні переваги територій та окремих ОТГ. У такій ситуації, коли місцеві органи ви-

конавчої влади та органи місцевого самоврядування приймають управлінські рішення в самостійному режимі, розвиток територій стає, насамперед, справою самої територіальної громади. Це й зумовлює необхідність і перспективність запровадження дієвого стратегічного планування на рівні ОТГ, саме в умовах, що існують сьогодні в Україні.

Список використаних джерел:

1. Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль) / А. Ткачук і ін. К.: ІКЦ «Легальний статус», 2016. 96 с.

2. Мишчак І. М. Механізми контролю громади за діяльністю депутатів місцевих рад в Україні та Польщі (порівняльно-правовий аналіз). *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 1. С. 56–61.

3. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року (м. Страсбург). *Офіційний вісник України*. 2015. № 24. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036/print (Дата звернення: 10.03.2021).

4. Копиленко О. Л., Мишчак І. М. Контроль громади за діяльністю органів місцевого самоврядування в Україні: проблемні питання законодавчого забезпечення. *Розумовські зустрічі: збірник наукових праць* / Інститут законодавства Верховної Ради України; Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Сіверський центр післядипломної освіти; Сіверський інститут регіональних досліджень. Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2018. Вип. 5. С. 53–62.

5. Шинкарьов А. М., Проданик В. М. Організаційно-правові засади стратегічного планування у сфері розвитку регіонів України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2021. № 1. С. 115–121.

6. Інструментарій для оцінки впливу на конкуренцію. Том II: Руководство / OECD. URL: <http://www.oecd.org/daf/competition/49167929.pdf> (Дата звернення: 10.03.2021).

7. Воротін В. Є., Проданик В. М. Від регуляторної політики до державно-приватного партнерства в публічному секторі України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. № 1. С. 95–102.

8. Evaluating laws, policies and funding programmes / European Commission. URL: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/evaluating-laws_en (Дата звернення: 10.03.2021).

9. Законодавчі аспекти модернізації механізмів публічного управління та адміністрування в Україні / заг. ред. О. Л. Копиленка, В. Є. Воротіна; *Інститут законодавства Верховної Ради України*. К., 2020. – (Сер.: Законодавчі аспекти державного управління та місцевого самоврядування – Вип. 4). 257 с.

References:

1. *Stratehichne planuvannia u hromadi (navchalnyi modul)*. (2016) / A. Tkachuk i in. K.: IKT «Lehalnyi status» [in Ukrainian].

2. Myshchak, I. M. (2016). Mekhanizmy kontroliu hromady za diialnistiu deputativ mistsevykh rad v Ukraini ta Polshchi (porivnialno-pravovyi analiz). *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1, 56–61 [in Ukrainian].

3. Evropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia vid 15 zhovtnia 1985 roku (m. Strasburh). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2015. No 24. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036/print (Last accessed: 10.03.2021) [in Ukrainian].

4. Kopylenko, O. L., Myshchak, I. M. (2018). Kontrol hromady za diialnistiu orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini: problemni pytannia zakonodavchoho zabezpechennia. *Rozumovski zustrichi: zbirnyk naukovykh prats* / Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy; Dnipropetrovskiy rehionalnyi instytut derzhavnoho upravlinnia Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukraini; Siverskyi tsentr pislidyplomnoi osvity; Siverskyi instytut rehionalnykh doslidzhen. Chernihiv: Siverskyi tsentr pislidyplomnoi osvity, vyp. 5, S. 53–62 [in Ukrainian].

5. Shynkarov, A. M., Prodanyk, V. M. (2021). Orhanizatsiino-pravovi zasady stratehichnoho planuvannia u sferi rozvytku rehioniv Ukrainy. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1, 115–121 [in Ukrainian].

6. OECD. (2018). *Toolkit for assessing the impact on competition (Volume II: Guide)*. URL: <http://www.oecd.org/daf/>

competition/49167929.pdf (Last accessed: 10.03.2021).

7. Vorotin, V. Ye., Prodanyk, V. M. (2019). Vid rehuliatornoj polityky do derzhavno-pryvatnoho partnerstva v publicnomu sektori Ukrainy. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1, 95–102 [in Ukrainian].

8. *Evaluating laws, policies and funding programmes* / European Commission. URL: [https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-](https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/evaluating-laws_en)

laws/evaluating-laws_en (Last accessed: 10.03.2021).

9. *Zakonodavchi aspekty modernizatsii mekhanizmiv publichnoho upravlinnia ta administruvannia v Ukraini*. (2020) / zah. red. O. L. Kopylenka, V. Ye. Vorotina; Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. (Ser.: *Zakonodavchi aspekty derzhavnoho upravlinnia ta mistsevoho samovriaduvannia* – Vyp. 4) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17 березня 2021 р.